

Espeen Itämeri-toimenpideohjelman 2019–2023 toteutuminen

Sisällys

1.	KIRKKAAT RANNIKKOVEDET	2
	Viemäriverkko ja jätevedet	2
	Hulevedet	2
	Maatalous	3
	Metsien käsittely	4
	Ympäristövalvonta	4
	Ilmalaskeuma.....	5
	Hankinnat	5
2.	HYVINVOIVA MERILUONTO.....	5
	Haitalliset aineet	5
	Roskaantuminen	6
	Vieraslajit	7
3.	PUHDAS JA TURVALLINEN VESILIIKENNE.....	7
	Öljyntorjunta.....	7
	Vapaa-ajan veneily	7
4.	SUUNNITELMALLINEN VESIALUEIDEN KÄYTTÖ	8
	Alueiden käytön suunnittelu	8
	Luontoselvitykset ja luonnon tila.....	9
5.	AKTIIVINEN ITÄMERI-KANSALAISSUUS.....	9
	Verkostoituminen ja viestintä	9
	Tietoisuuden lisääminen ja ympäristökasvatus	9
	Kaupungin sisäinen osallistaminen	10

Toimenpiteiden vastuutahojen lyhenteet

HSY= Helsingin seudun ympäristöpalvelut

ELY= ELY-keskus

KAKE= kaupunkitekniikan keskus

TILPA= tilapalvelut

YMPSU= ympäristönsuojelu

KAUPSU= kaupunkisuunnittelukeskus

LUHO= luonnonhoitoyksikkö

IPA= infrapalvelut (kunnossapito)

KOTO= kasvatuksen ja opetuksen toimiala

LiikU = liikunta ja urheilu

1. KIRKKAAT RANNIKKOVEDET

Viemäriverkko ja jätevedet

Taulukko 1. Toimenpiteet viemäriverkkoon ja jätevesiin liittyen.

Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen
Rakennetaan uusi, nykyistä tehokkaampi jätevedenpuhdistamo Blominmäkeen.	HSY, ELY	valmis
Liitetään isot ulkoilu- ja liikuntapaikat vesihuollon piiriin seuraavan vesihuollon toimintakauden aikana.	KAKE, TILPA, LiikU	jatkuvaa
Noudatetaan haja-asutuksen jätevesien kiinteistökohtaista käsittelyä koskevaa määräaika. Varmistetaan toimenpiteiden toteutuminen määräajan jälkeisellä neuvonnalla ja valvonnalla.	YMPSU, TILPA	jatkuvaa
Kaikille viemäroinnin ulkopuolella sijaitseville kaupungin omistamille kiinteistöille laaditaan selvitys jätevesijärjestelmästä, ohjeet järjestelmän huollosta sekä huoltopäiväkirja.	YMPSU, TILPA	jatkuvaa
Jatketaan yhteistyötä Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n kanssa Pienet puhdistamot -hankkeessa sekä haja-asutuksen kiinteistökohtaisessa neuvontahankkeessa.	YMPSU	valmis
Jatketaan jätevesien käsittelyä koskevaa neuvontaa pienten puhdistamoiden riskikohteissa.	YMPSU	jatkuvaa
Jatketaan yhteistyötä HSY:n kanssa Vesihuollon kehittämissuunnitelman mukaisesti vesihuollon toiminta-alueiden laajentamiseksi.	YMPSU	jatkuvaa

Hulevedet

Taulukko 2. Toimenpiteet hulevesiin liittyen.

Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen
Edistetään hulevesien käsittelyä kaupungin hulevesiohjelman mukaisesti.	Hulevesityöryhmä, KAUPSU	jatkuvaa
Hulevesien johtamis- ja käsittelyratkaisut valitaan tapauskohtaisesti hulevesiohjelman prioriteettijärjestystä noudattaen. Hulevedet imeytetään tai viivytetään aina kun mahdollista.	KAUPSU	jatkuvaa

Kaavoituksessa huomioidaan hulevesien vesistövaikutukset koko valuma-alueella. Vesistövaikutusten arvioimiseksi tehdään riittävät hulevesiselvitykset.	KAUPSU	jatkuvaa
Testataan biohiileen perustuvaa hulevesien suodatusmenetelmää Espoon ja Helsingin yhteisessä Kaupunkivesistöt kuntoon - hankkeessa.	KAKE	valmis
Mikäli biohiilisuodatusmenetelmä osoittautuu toimivaksi ja kustannustehokkaaksi, rakennetaan suodattimia myös muihin kohteisiin Espoossa.	KAKE	ei aloitettu
Osallistutaan jatkossakin aktiivisesti uusien hulevesien suodatusjärjestelmien toimivuuden kokeiluun.	KAKE	valmis
Edistetään hyviä käytäntöjä golfkenttien ympäristövaikutusten vähentämiseksi.	YMPSU, tonttiyksikkö	ei aloitettu

Maatalous

Taulukko 3. Toimenpiteet maatalouteen liittyen.

Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen
Seurataan aktiivisesti maatalousalan tutkimusta ja uusia hankkeita, joilla pyritään vähentämään ravinteiden huuhtoutumista pelloilta vesistöihin.	YMPSU, Länsi-Uudenmaan maaseutuhallinto	jatkuvaa
Kaupungin omistamien peltojen viljelyssä edellytetään maatalouden ympäristökorvausjärjestelmän ehtoihin sitoutumista.	YMPSU, tonttiyksikkö, Länsi-Uudenmaan maaseutuhallinto	valmis
Selvitetään mahdollisuuksia alentaa vuokria niillä kaupungin omistamilla pelloilla, joilla toteutetaan vapaaehtoisia vesiensuojelutoimia ympäristökorvausjärjestelmän edellyttämien toimenpiteiden lisäksi.	YMPSU, tonttiyksikkö, Länsi-Uudenmaan maaseutuhallinto	ei toteudu
Edistetään neuvonnalla, tiedottamisella ja yhteishankkeilla maatalouden vesiensuojelutoimenpiteiden toteuttamista yhteistyössä viljelijöiden kanssa.	YMPSU, tonttiyksikkö, Länsi-Uudenmaan maaseutuhallinto	jatkuvaa

Metsien käsittely

Taulukko 4. Toimenpiteet metsien käsittelyyn liittyen.

Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen
Kaupungin omistamissa metsissä ei käytetä lannoitteita.	LUHO	jatkuvaa
Vesistöjen ja pienvesien varteen jätetään vähintään 5 m levyinen suojakaista, jolla ei rikota maanpintaa metsänhoitotoimien yhteydessä. Suojakaista-alueelle ei myöskään jätetä hakkuutähteitä.	LUHO	jatkuvaa
Metsää kasvatetaan jatkuvapeitteisesti kaupungin omistamissa metsissä.	LUHO	jatkuvaa
Kosteikot ja kosteikkokasvillisuus pyritään säilyttämään kaupungin omistamissa metsissä. Metsiä hoidetaan niin, että kosteikkojen luontainen vesitasapaino säilyy.	LUHO	jatkuvaa

Ympäristövalvonta

Taulukko 5. Toimenpiteet ympäristövalvontaan liittyen.

Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen
Vesistöseurannan piirissä on vuosittain noin kymmenen järveä, joiden ekologinen tai kemiallinen tila on hyvää huonompi. Joista ja puroista seurataan vuosittain kolmeatoista kohdetta, joiden ekologinen tai kemiallinen tila on hyvää huonompi.	YMPSU	jatkuvaa
Eräillä ympäristöluvallisilla laitoksilla on ympäristöluvissaan määräyksiä suoto-, hule- tai jätevesien vaikutusten tarkkailusta lähivesistön tilaan. Espoossa vesistö tarkkailuja on määrätty mm. mereen, järviin, lampiin, puroihin ja ojiin. Tarkkailujen tuloksia seurataan ja mahdollisiin poikkeamiin puututaan.	YMPSU	jatkuvaa
Tarjotaan neuvontaa talleille ja valvotaan lannan varastointia ja käsittelyä siten, että nitraattipäästöt vesistöön ovat mahdollisimman pienet.	YMPSU	jatkuvaa

Ilmalaskeuma

Taulukko 6. Toimenpiteet ilmalaskeumaan liittyen.

Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen
Korvataan fossiilisia polttoaineita uusiutuvilla energianlähteillä kaupungin ilmasto-ohjelman suunnitelman mukaisesti, mikä vähentää typen ilmalaskeumaa mereen.	Koko kaupunki	jatkuvaa

Hankinnat

Taulukko 7. Toimenpiteet hankintoihin liittyen.

Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen
Lisätään kasvisruoan osuutta ruokahankinnoissa kaupungin ilmasto-ohjelman mukaisesti, mikä vähentää Itämereen päätyvää ravinnekuormitusta.	Ruokapalvelut	valmis
Lisätään Itämerestä kestävästi pyydetyn kalan, kuten silakan ja särkikalojen, osuutta kaupungin ruokahankinnoissa.	Ruokapalvelut	valmis

2. HYVINVOIVA MERILUONTO

Haitalliset aineet

Taulukko 8. Toimenpiteet haitallisiin aineisiin liittyen.

Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen
Matonpesupaikat ovat viemäroityjä, ja pesuvedet ohjataan jätevedenpuhdistamolle.	KAKE	valmis
Sedimenttien haitta-ainelevinneisyys satama-alueelta selvitetään aina, kun satamassa tehdään laajennus-, ruoppaus-, tai muita kunnostustöitä.	KAUPSU, KAKE	jatkuvaa
Kaupungin omistamissa metsissä torjunta-aineiden (harmaaorvakkaliuos ja urea) käyttö on rajoitettu välttämättömimpään. Vesistön viereen jätetään 10 m suojakaista, jos torjunta-aineita käytetään.	KAKE/LUHO	jatkuvaa
Kaupungin viherkunnossapitoa kehitetään Kestävä ympäristörakentaminen (KESY) -toimintamallin mukaisesti.	Viherkunnossapito	käynnissä

Pyritään luonnonmukaiseen rikkakasvien ja tuhohyönteisten torjuntaan. Kemiallisten torjunta-aineiden käyttö kaupungin puisto- ja viheralueilla rajoitetaan välttämättömimpään.	Viherkunnossapito	käynnissä
Glyfosaatin käyttö kaupungin viheralueilla lopetetaan vuoteen 2023 mennessä.	Viherkunnossapito	käynnissä
Päivitetään Espoon kaupungin työmaavesiopas vuoteen 2022 mennessä: Lisätään ohjeistusta happamien sulfaattimaiden, roskaantumisen ja vedenalaisen melun osalta sekä kartta herkistä vesistöistä ja pohjavesistä. Edistetään työmaavesiohjeen noudattamista työmailla.	YMPSU	valmis
Lumitilat pyritään huomioimaan kaavoitusvaiheessa.	KAUPSU	jatkuvaa
Vesiensuojelukriteerit huomioidaan osana kestävien hankintojen kriteereitä.	Hankintakeskus, YMPSU	Käynnissä

Roskaantuminen

Taulukko 9. Toimenpiteet roskaantumiseen liittyen.

Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen
Kartoitetaan, mihin kohteisiin Espoon rannoilla tarvitaan lisää roska-astioita. Lisätään roska-astioiden määrää kartoituksen tulosten perusteella.	KAKE/ IPA	jatkuvaa
Selvitetään, voidaanko ulkoilualueiden roska-astiat tyhjentää myös talvikaudella. Mikäli tämä ei onnistu, roska-astiat huputetaan tai poistetaan kokonaan käytöstä talvikauden ajaksi.	KAKE/ IPA	jatkuvaa
Venasatamiin lisätään jätteiden lajittelumahdollisuuksia sekajätteen ja vaarallisen jätteen lajittelun lisäksi.	LiikU	valmis
Venasatamiin lisätään roskahaaveja, joilla voi kerätä roskia vedestä.	KAKE, LiikU	ei toteudu
Virtavesikohteista siivotaan niihin kertyneet roskat ja virtaamaesteet jatkossa vuosittain.	KAKE	ei aloitettu
Rantojen siivoustalkoot järjestetään jatkossa vuosittain.	KAKE/ IPA	ei aloitettu
Vältetään kertakäyttöastioita kaupungin tiloissa ja tapahtumissa.	Ruokapalvelut, Hankintakeskus	jatkuvaa

Vieraslajit

Taulukko 10. Toimenpiteet vieraslajeihin liittyen.

Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen
Lisätään akvaattiset vieraslajit Espoon vieraslajilinjaukseen.	KAKE	valmis
Pienpetopyyntiä jatketaan arvokkailla lintualueilla Espoon vieraslajilinjauksen mukaisesti.	KAKE	valmis
Kurtturuusua torjutaan niissä paikoissa, joissa se muodostaa riskin merenrantojen luonnonvaraiselle lajistolle. Kurtturuusun leviämistä uusille alueille ehkäistään Espoon vieraslajilinjauksen mukaisesti.	KAKE	valmis

3. PUHDAS JA TURVALLINEN VESILIIKENNE

Öljyntorjunta

Taulukko 11. Toimenpiteet öljyntorjuntaan liittyen.

Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen
Öljyntorjunnassa jatketaan yhteistyötä Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen kanssa.	YMPSU, KAKE	jatkuvaa

Vapaa-ajan veneily

Taulukko 12. Toimenpiteet vapaa-ajan veneilyyn liittyen.

Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen
Tuetaan ja mahdollistetaan kestäviä liikkumismuotoja Espoon merialueella.	LiikU, Espoo Marketing, KAKE	jatkuvaa
Ämmäsmäen veneidensäilytysalueelle rakennetaan viemäroity veneiden pohjanpesupaikka, josta pesuvedet johdetaan jätevedenpuhdistamolle.	KAUPSU, KAKE	valmis

4. SUUNNITELMALLINEN VESIALUEIDEN KÄYTTÖ

Alueiden käytön suunnittelu

Taulukko 13. Toimenpiteet alueiden käytön suunnitteluun liittyen.

Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen
Tuetaan maakunnallista merialuesuunnittelua osallistumalla suunnitteluprosesseihin ja tuntemalla omien merialueiden toimintojen sijoittuminen ja herkät vedenalaiset kohteet.	YMPSU, KAUPSU	jatkuvaa
Täydennetään tietoa vedenalaisista luontotyypeistä ja meriekosysteemin tilaa indikoivista lajeista ja kootaan aiemmat merialuetta koskevat luontoselvitykset yhteen.	YMPSU, KAKE, KAUPSU	valmis
Tiedot luontotyypeistä ja herkistä alueista otetaan huomioon merialueille kohdistuvien toimintojen suunnittelussa ja sijoittelussa.	KAUPSU	jatkuvaa
Edistetään merellisen Espoon ja Rantaraitin saavutettavuutta ympäristön kannalta kestäväällä tavalla eli julkisilla kulkuneuvoilla, kävellen ja pyöräillen. Reittien suunnittelussa otetaan huomioon tiedot luontotyypeistä ja herkistä alueista.	KAUPSU	jatkuvaa
Selvitetään vaihtoehtoja meriläjitykselle.	YMPSU, KAKE, LiikU	ei aloitettu
Laaditaan kooste meriuposkuoriaisen esiintymisalueista ja suositukset meriuposkuoriaisen huomioimiselle maankäytön suunnittelussa.	YMPSU	käynnissä
Merivesitulvasuojelua jatketaan tulvariskien hallintasuunnitelman mukaisesti.	Helsingin ja Espoon rannikkoalueen tulvaryhmä	jatkuvaa

Luontoselvitykset ja luonnon tila

Taulukko 14. Toimenpiteet luontoselvityksiin ja luonnon tilaan liittyen.

Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen
Selvitetään mahdollisuuksia täydentää luonnonsuojeluverkostoa saaristossa ja merialueella.	YMPSU, KAUPSU	käynnissä
Jatketaan virtavesien kalataloudellisia kunnostuksia ja erityisesti merivaelteisten kalojen vaellusesteiden poistamista sekä parannetaan vaelluskalojen ja muiden vesieliöiden elinympäristöjä Espoon vesiensuojelun toimenpideohjelman mukaisesti.	KAKE, YMPSU	valmis

5. AKTIIVINEN ITÄMERI-KANSALAISSUUS

Verkostoituminen ja viestintä

Taulukko 15. Toimenpiteet verkostoitumiseen ja viestintään liittyen.

Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen
Tehdään yhteistyötä Vesistökunnostusverkoston ja alueellisten verkostojen kanssa.	YMPSU	jatkuvaa
Lisätään vesiensuojeluyhteistyötä paikallisten toimijoiden, kuten vesiensuojelu- ja asukas yhdistysten sekä maanviljelijöiden kanssa.	YMPSU	käynnissä
Osallistutaan maatalouden neuvontahankkeisiin.	YMPSU, Länsi-Uudenmaan maaseutuhallinto	ei aloitettu

Tietoisuuden lisääminen ja ympäristökasvatus

Taulukko 16. Toimenpiteet tietoisuuden lisäämiseen ja ympäristökasvatukseen liittyen.

Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen
Edistetään ja tuetaan asukkaiden tekemää vesistöjen tilan seurantaa, kunnostamista ja ennallistamista.	YMPSU	jatkuvaa
Kannustetaan asukkaita järjestämään roska- ja vieraslajitalkoita. Lisätään kaupungin tukea talkoiden toteuttamiseksi.	KAKE	valmis
Järjestetään rantaretkiä osana luontoretki- ja ympäristökasvatustoimintaa.	YMPSU, KOTO	valmis

Lisätään tietoisuutta siitä, että hulevedet johdetaan pääsääntöisesti puhdistamattomana vesistöihin esimerkiksi hulevesikaivoihin tehtävillä infomerkinnöillä.	YMPSU, KAKE, HSY	valmis
Kutsutaan Espoon koulut ottamaan Itämerihaaste vastaan.	YMPSU, KOTO	käynnissä
Kutsutaan Itämeren valuma-alueella olevat Espoon ystävyyskaupungit (Kristianstad, Köge, Hatsina, Nömmen kaupunginosa Tallinnassa) mukaan Itämerihaasteeseen.	YMPSU	ei toteudu
Kaupungin verkkosivuille lisätään tietoa Itämeren tilasta, suojelusta ja Itämerihaasteesta.	YMPSU	valmis
Tiedotetaan jokaisesta toteutuneesta konkreettisesta vesiensuojelutoimenpiteestä sosiaalisen median kautta.	Kukin viestii omista toimistaan	ei aloitettu
Kaupungin verkkosivuille lisätään ohjeistusta metsänomistajille vesistöjen suojelusta metsätaloudessa.	YMPSU	ei aloitettu
Järjestetään metsäseminaari metsien käsittelyn ympäristövaikutuksista ja niiden vähentämiskeinoista.	YMPSU, LUHO	ei aloitettu
Jätteiden asianmukaiseen käsittelyyn kannustavaa ohjeistusta lisätään sähköisiin palveluihin, jotka on suunnattu Espoon merialueella liikkujille.	YMPSU, LiikU	ei aloitettu
Lisätään veneilijöiden tietoisuutta antifouling-maaleista ja vaihtoehdoista niille.	YMPSU, LiikU	ei aloitettu
Tuodaan esille pursiseuroja ja venekerhoja, jotka panostavat kestävyysnäkökohtiin.	YMPSU, LiikU	ei aloitettu

Kaupungin sisäinen osallistaminen

Taulukko 17. Toimenpiteet kaupungin sisäiseen osallistamiseen liittyen.

Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen
Perustetaan kaupungin virallinen Itämeri-työryhmä, johon kutsutaan osallistujia kaupungin eri toimialoilta. Työryhmän jäsenet vastaavat oman yksikkönsä vastuulla olevien toimenpiteiden seurannasta.	YMPSU	valmis
Hyödynnetään kaupungin sisäisiä verkostoja Itämeri-työn edistämiseksi (ilmastoverkosto, ekotukihenkilöt).	YMPSU	ei aloitettu